

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра мов та літератури Далекого сходу та Південно – Східної Азії

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ ЕСЕЇВ У КОРЕЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ МАШИННОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня «бакалавр»

студентки 4 курсу бакалаврату

освітньої програми

«Корейська мова і література та переклад

англійська мова»,

спеціальність – 035 Філологія/035.066 Східні мови

та літератури (переклад включно), перша –

корейська

Дар'я Максимівна НЕЛЮБІНА

Науковий керівник:

асист. Анастасія НАЛІМОВА

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедри мов та літератур Далекого Сходу та Південно – Східної Азії

протокол № 14 від «05 » червня 2024 року

завідувач кафедри _____ (підпис)

д.філол.н., доц., Наталя ІСАЄВА

КИЇВ

2024

АНОТАЦІЯ

У роботі розглянуто ключові проблеми відтворення художньої виразності есеїв у корейсько-українському машинному перекладі, який розглядається крізь призму перекладознавчих викликів, зумовлених численними лінгвокультурними відмінностями між корейською та українською мовами. Основною метою машинного перекладу є подолання мовних бар'єрів, полегшення комунікації між різномовними людьми, в міжнародному спілкуванні. Машинний переклад гарантує швидкість перекладу великих обсягів тексту.

Зауважено, що важливим чинником, що ускладнює процес відтворення закладеної в мові оригінального тексту інформації, постають стилістичні особливості есеїстики, забезпечення зв'язності та цілісності перекладного тексту, збереження авторських інтенцій у змісті тощо.

За підсумками проведеного дослідження, що найчастотнішим різновидом помилок при виконанні машинного перекладу в мовній парі «корейська – українська» стали випадки некоректного відтворення граматичних характеристик мови-донора в мові-реципієнті, а саме показників роду, числа, помилки при відтворенні синтаксичної структури речення і словосполучення. Дещо рідше зустрічалися лексичні помилки, представлені багатослів'ям, вживанням слів у невласивому значенні, порушеннями лексичної сполучуваності. Найменш частотними при машинному перекладі корейських есеїв були стилістичні помилки, представлені переважно застосуванням невідповідних стилістично висловлювання слів. Відтак, зауважено, що машинний переклад може бути корисним допоміжним інструментом, проте повноцінно замінити людину-перекладача поки що не здатний, через наявність в художній літературі ускладнювальних елементи, зокрема образність, емоційність, культурна специфіка тощо.

Ключові слова: переклад, машинний переклад, есей, художній переклад, помилки при перекладі.

SUMMARY

The paper examines the key problems of reproducing the artistic expressiveness of essays in Korean-Ukrainian machine translation, which is considered through the prism of translational challenges caused by numerous linguistic and cultural differences between the Korean and Ukrainian languages. The main purpose of machine translation is to overcome language barriers, facilitate communication between multilingual people, in international communication. Machine translation guarantees the speed of translation of large volumes of text.

It is noted that an important factor complicating the process of reproducing the information embedded in the language of the original text is the stylistic features of essay writing, ensuring the coherence and integrity of the translated text, preserving the author's intentions in the content, etc.

According to the results of the conducted research, the most frequent types of mistakes during machine translation in the Korean-Ukrainian language pair were cases of incorrect reproduction of the grammatical characteristics of the donor language in the recipient language, namely, indicators of gender, number, and errors in the reproduction of the syntactic structure of sentences and word combinations . Lexical errors represented by verbiage, the use of words in a non-attributive sense, and violations of lexical conjugation were somewhat less common. The least frequent in the machine translation of Korean essays were stylistic errors, represented mainly by the use of stylistically inappropriate expressions of words. Therefore, it was noted that machine translation can be a useful auxiliary tool, but it is not yet capable of fully replacing a human translator, due to the presence of complicating elements in fiction, in particular imagery, emotionality, cultural specificity, etc.

Key words: translation, machine translation, essay, literary translation, translation errors.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ	8
1.1. Аналіз поняття машинного перекладу, його ознаки	8
1.2. Класифікація, напрями розвитку та види МП	13
1.3. Основні проблеми МП.....	17
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КОРЕЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	25
2.1. Особливості перекладу корейської художньої літератури	25
2.2. Порівняльний аналіз якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомоги машинного перекладу.....	30
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному глобалізованому світі міжкультурна комунікація та обмін літературними надбаннями набувають все більшого значення. Корейська культура, зокрема корейська художня література, привертає дедалі більше уваги у світі завдяки своїй унікальності, багатим традиціям та здатності відображати глибокі філософські та естетичні ідеї.

В Україні інтерес до корейської культури також зростає, особливо серед молодого покоління. Це зумовлено популярністю корейської музики (К-поп), кінематографу, телевізійних драм (дорам) та інших форм корейської масової культури. Однак, для глибшого розуміння корейської культури та менталітету необхідне знайомство з корейською літературою, яка відображає національну ідентичність, історію та цінності корейського народу.

Переклад корейської художньої літератури українською мовою є важливим засобом культурної дипломатії та міжкультурного діалогу. Він дозволяє українським читачам познайомитися з творами корейських авторів, розширити свій кругозір та збагатити свій літературний досвід. Крім того, переклад сприяє популяризації корейської мови та культури в Україні, що має позитивний вплив на розвиток двосторонніх відносин між країнами.

Однак, переклад корейської літератури українською мовою пов'язаний з низкою викликів та особливостей, які потребують ґрунтовного дослідження. Корейська мова має унікальну структуру та граматичні особливості, які суттєво відрізняються від української мови. Крім того, корейська література містить багато культурно-специфічних елементів, таких як реалії, алюзії, символи, які вимагають від перекладача глибокого розуміння корейської культури та історії.

Ще одним важливим аспектом перекладу корейської літератури є відтворення стилістичних особливостей та авторського голосу. Кожен корейський письменник має свій унікальний стиль, манеру оповіді та художні прийоми, які необхідно зберегти у перекладі для повноцінного відтворення естетичної цінності оригіналу.

Актуальність теми дослідження полягає у необхідності всебічного вивчення особливостей перекладу корейської художньої літератури

українською мовою, виявлення основних викликів та розробки ефективних стратегій їх подолання. Це дослідження сприятиме розвитку українсько—корейських літературних зв'язків, популяризації корейської літератури в Україні та вдосконаленню практики художнього перекладу.

Мета і завдання дослідження полягає у виявленні та аналізі особливостей відтворення художньої виразності есеїв у корейсько—українському машинному перекладі. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

- Дослідити поняття машинного перекладу, його ознаки, класифікацію, напрями розвитку та види.
- Проаналізувати основні проблеми машинного перекладу.
- Вивчити особливості перекладу корейської художньої літератури українською мовою.
- Здійснити порівняльний аналіз якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомогою машинного перекладу.
- Розробити рекомендації щодо вдосконалення корейсько—українського машинного перекладу художніх текстів.

Предмет дослідження є особливості відтворення художньої виразності есеїв у корейсько-українському машинному перекладі.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів для вдосконалення практики корейсько-українського машинного перекладу художніх текстів. Розроблені рекомендації можуть бути корисними для перекладачів, філологів, викладачів та студентів, які працюють у галузі корейсько-українського перекладу та займаються дослідженням машинного перекладу.

Теоретичне значення роботи полягає у розширенні та поглибленні наукових знань про особливості корейсько-українського машинного перекладу художньої літератури, зокрема есеїв. Результати дослідження можуть бути

використані для подальших наукових досліджень у галузі перекладознавства, корейської філології та міжкультурної комунікації.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що врахування особливостей художньої виразності есеїв та застосування спеціальних стратегій перекладу може підвищити якість корейсько-українського машинного перекладу та забезпечить більш повноцінне відтворення естетичної цінності оригіналу.

Новизна роботи полягає у тому, що вперше здійснено комплексне дослідження особливостей відтворення художньої виразності есеїв у корейсько-українському машинному перекладі. У роботі запропоновано новий підхід до аналізу якості машинного перекладу художніх текстів, який враховує специфіку жанру есею та лінгвокультурні особливості корейської та української мов.

Методи дослідження. В процесі написання дипломної роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як опис, порівняння та узагальнення.

Структура роботи. Робота складається зі змісту, вступу, двох розділів, п'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел в кількості - 39 . Загальний обсяг роботи складає – 55 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ

1.1. Аналіз поняття машинного перекладу, його ознаки

Машинний переклад (МП) — це процес перетворення тексту з однієї природної мови на іншу за допомогою комп'ютерних технологій [1, с. 5]. Це автоматизований процес, який використовує спеціальне програмне забезпечення для аналізу вихідного тексту та генерації перекладеного тексту цільовою мовою [2, с. 12]. МП став важливим інструментом у сучасному світі, де глобалізація та міжнародна комунікація відіграють значну роль [3, с. 23].

Основною метою машинного перекладу є подолання мовних бар'єрів та полегшення спілкування між людьми, які розмовляють різними мовами [4, с. 8]. Він дозволяє швидко та ефективно перекладати великі обсяги тексту, що є особливо корисним для міжнародних компаній, державних установ та індивідуальних користувачів [5, с. 41]. МП також може бути використаний для перекладу веб-сайтів, документів, електронних листів та інших типів текстів [6, с. 19].

Одним з ключових ознак машинного перекладу є його швидкість [7, с. 33]. На відміну від людського перекладу, який може займати багато часу, МП здатний обробляти великі обсяги тексту за лічені хвилини або навіть секунди [8, с. 27]. Це робить його незамінним інструментом для тих, хто потребує негайного перекладу, наприклад, під час ділових переговорів або при читанні іноземних новин [9, с. 14].

Іншою важливою ознакою машинного перекладу є його доступність [10, с. 51]. Багато сервісів МП, такі як Google Translate або Microsoft Translator, доступні безкоштовно в Інтернеті [11, с. 7]. Це означає, що будь-хто з доступом до Інтернету може скористатися перевагами машинного перекладу, незалежно від свого місцезнаходження або фінансових можливостей [12, с. 39].

Однак, незважаючи на свої переваги, машинний переклад також має певні обмеження та недоліки [13, с. 22]. Однією з основних проблем є точність перекладу, особливо коли мова йде про складні або специфічні тексти, такі як художня література або технічна документація [14, с. 55]. МП може мати

труднощі з розумінням контексту, ідіом, гумору та інших нюансів мови, що може призвести до неточностей або навіть помилок у перекладеному тексті [15, с. 31].

Історія машинного перекладу починається з середини ХХ століття, коли перші експерименти в цій галузі були проведені за допомогою простих правил заміни слів. З розвитком комп'ютерних технологій та методів обробки природної мови, системи МП ставали все більш складними та ефективними.

Основною метою машинного перекладу є подолання мовних бар'єрів та полегшення комунікації між людьми, які розмовляють різними мовами. МП дозволяє швидко та економічно перекладати великі обсяги тексту, що є особливо важливим в умовах глобалізації та зростаючої потреби в міжнародному спілкуванні.

Сучасні системи машинного перекладу використовують різні підходи, серед яких найбільш поширеними є статистичний машинний переклад (SMT), машинний переклад на основі правил (RBMT) та нейронний машинний переклад (NMT). Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки, і вибір конкретного методу залежить від особливостей мовної пари, обсягу та якості доступних даних для навчання, а також від вимог до швидкості та точності перекладу.

Статистичний машинний переклад базується на аналізі великих обсягів паралельних текстів — тобто, текстів, які є перекладами один одного. Система SMT "навчається" на цих даних, виявляючи закономірності та відповідності між словами та фразами у вихідній та цільовій мовах. Під час перекладу нового тексту, система використовує ці знання для генерації найбільш ймовірного перекладу.

Машинний переклад на основі правил, як випливає з назви, використовує набір заздалегідь визначених лінгвістичних правил для аналізу структури вихідного тексту та генерації перекладу. Ці правила можуть включати інформацію про граматику, синтаксис, морфологію та лексику мов, що беруть участь у перекладі. Системи RBMT часто вимагають значних зусиль для

створення та підтримки правил, особливо для мовних пар зі значними відмінностями в структурі.

Нейронний машинний переклад — це найсучасніший підхід до МП, який базується на використанні штучних нейронних мереж. Ці мережі здатні "навчатися" на великих обсягах паралельних текстів, автоматично виявляючи глибокі та складні взаємозв'язки між мовами. Системи NMT часто демонструють кращу якість перекладу в порівнянні з іншими методами, особливо для мовних пар з обмеженими ресурсами.

Однією з ключових особливостей машинного перекладу є його здатність швидко обробляти великі обсяги тексту. На відміну від людського перекладу, який може займати багато часу та ресурсів, системи МП можуть перекладати мільйони слів за лічені хвилини. Це робить машинний переклад незамінним інструментом для багатьох галузей, таких як міжнародна торгівля, дипломатія, наука та освіта.

Іншою важливою характеристикою МП є його доступність. Багато систем машинного перекладу доступні безкоштовно або за невелику плату через веб-інтерфейси, мобільні додатки та інші платформи. Проте, незважаючи на свої переваги, машинний переклад все ще має певні обмеження. Одним з основних викликів є забезпечення високої якості перекладу, особливо для текстів з багатозначними словами, ідіомами, гумором або культурно—специфічними посиланнями. Системи МП іноді можуть генерувати буквальні або незграбні переклади, які не повністю передають зміст або стиль оригіналу.

Іншою проблемою є те, що машинний переклад часто вимагає значних обсягів високоякісних мовних даних для навчання. Для деяких мовних пар, особливо тих, що включають рідкісні або низькоресурсні мови, таких даних може бути недостатньо. Це може обмежувати ефективність систем МП для цих мов.

Крім того, машинний переклад поки що не може повністю замінити людських перекладачів у всіх ситуаціях. Для текстів, які вимагають високого рівня точності, культурної адаптації або творчого підходу, участь професійних

перекладачів залишається необхідною. Проте, МП може бути цінним інструментом для підтримки та підвищення ефективності роботи перекладачів.

У майбутньому очікується подальший розвиток та вдосконалення технологій машинного перекладу. Дослідники працюють над покращенням якості перекладу, розширенням мовного покриття та адаптацією систем МП до специфічних галузей та стилів мовлення. Інтеграція МП з іншими технологіями, такими, як розпізнавання та синтез мовлення, також відкриває нові можливості для усного перекладу в реальному часі.

Окрім суто лінгвістичних аспектів, розвиток машинного перекладу також має значний соціальний та економічний вплив. МП сприяє глобалізації та міжкультурному обміну, дозволяючи людям з різних куточків світу спілкуватися та співпрацювати. Він також відкриває нові можливості для бізнесу, освіти та особистого розвитку, надаючи доступ до інформації та ресурсів, які раніше були недоступні через мовні бар'єри.

Водночас, поширення машинного перекладу також породжує певні етичні та соціальні питання. Наприклад, деякі люди можуть занепокоїтися, що МП може призвести до зменшення попиту на професійних перекладачів або до зниження мотивації вивчати іноземні мови. Проте, більшість експертів вважають, що машинний переклад буде співіснувати та доповнювати, а не замінювати людський переклад та вивчення мов.

Іншим важливим аспектом є забезпечення конфіденційності та безпеки даних при використанні систем МП. Оскільки переклад часто передбачає обробку чутливої або приватної інформації, розробники та користувачі систем машинного перекладу повинні вживати належних заходів для захисту цих даних від несанкціонованого доступу або використання.

У освітній сфері, машинний переклад також знаходить своє застосування. Він може допомогти студентам, які вивчають іноземні мови, краще зрозуміти тексти та розширити свій словниковий запас. Викладачі можуть використовувати МП для створення навчальних матеріалів та завдань, а також для оцінювання мовних навичок студентів. Проте, важливо пам'ятати, що МП

не може замінити традиційні методи вивчення мов, а радше повинен використовуватися як допоміжний інструмент.

У науковій спільноті, машинний переклад відіграє важливу роль у полегшенні доступу до досліджень та публікацій з усього світу. Він дозволяє вченим швидко отримувати інформацію про найновіші досягнення в їхніх галузях, незалежно від мови оригіналу. Це сприяє більш ефективному обміну знаннями та співпраці між дослідниками з різних країн.

Ще одним перспективним напрямком розвитку машинного перекладу є його використання у поєднанні з іншими технологіями штучного інтелекту, такими як обробка природної мови (NLP) та машинне навчання. Ці технології можуть допомогти покращити якість та ефективність МП, а також розширити його можливості. Наприклад, системи NLP можуть використовуватися для попередньої обробки тексту, виявлення іменованих сутностей (Named Entities) та усунення неоднозначності, що може підвищити точність перекладу.

Машинний переклад також знаходить застосування у творчих індустріях, таких як кіно, телебачення та відеоігри. Він дозволяє швидко та економічно локалізувати контент для різних мовних аудиторій, що є важливим фактором успіху на глобальному ринку. Проте, для забезпечення високої якості локалізації, МП часто використовується у поєднанні з людським пост-редагуванням.

Також, розвиток машинного перекладу стимулює дослідження в галузі лінгвістики та когнітивних наук. Вивчення того, як системи МП обробляють та генерують мову, може допомогти краще зрозуміти механізми людського мислення та комунікації. Це, в свою чергу, може привести до нових відкриттів та інновацій у різних галузях, від психології до штучного інтелекту.

Підсумовуючи, машинний переклад є потужним та перспективним інструментом, який має широкий спектр застосувань та впливає на різні аспекти нашого життя. Попри існуючі виклики та обмеження, розвиток МП відкриває нові можливості для глобальної комунікації, обміну знаннями та культурного взаєморозуміння. З подальшим вдосконаленням технологій та

дослідженнями в цій галузі, можна очікувати, що машинний переклад буде відігравати все більшу роль у формуванні нашого взаємопов'язаного світу.

1.2. Класифікація, напрями розвитку та види МП

Машинний переклад (МП) можна класифікувати за різними критеріями, такими як підхід до перекладу, рівень автоматизації та сфера застосування [1, с. 15]. Одним з основних підходів до МП є rule—based машинний переклад (RBMT), який базується на лінгвістичних правилах та словниках [2, с. 43]. Цей підхід використовує набір заздалегідь визначених правил для аналізу вихідного тексту та генерації перекладеного тексту [3, с. 61].

Іншим підходом до МП є статистичний машинний переклад (SMT), який базується на аналізі великих обсягів паралельних текстів (тексти оригіналу та їх переклади) [4, с. 29]. SMT використовує статистичні моделі для визначення найбільш ймовірного перекладу на основі частоти використання слів та фраз у паралельних текстах [5, с. 74].

Останнім часом набуває популярності нейронний машинний переклад (NMT), який використовує штучні нейронні мережі для перекладу [6, с. 91]. NMT навчається на великих обсягах паралельних текстів і здатний генерувати більш природні та контекстуально відповідні переклади у порівнянні з попередніми підходами [7, с. 118].

Напрями розвитку МП включають покращення якості перекладу, розширення мовних пар, адаптацію до специфічних галузей та інтеграцію з іншими технологіями, такими як розпізнавання мовлення та синтез мовлення [1, с. 37]. Дослідники також працюють над створенням більш ефективних та масштабованих моделей МП, які можуть обробляти великі обсяги даних та адаптуватися до нових мов та доменів [3, с. 82].

Види МП можуть бути різноманітними, залежно від сфери застосування та цільової аудиторії [2, с. 56]. Наприклад, існують системи МП, призначені для перекладу веб-сайтів, документів, чатів, мобільних додатків тощо [4, с. 104]. Деякі системи МП спеціалізуються на певних галузях, таких як медицина,

юриспруденція або технічна документація, і навчаються на специфічних для цих галузей текстах [5, с. 133].

Класифікація машинного перекладу (МП) може здійснюватися за різними критеріями, такими як рівень автоматизації, підхід до обробки мови та сфера застосування. За рівнем автоматизації розрізняють повністю автоматичний машинний переклад (FAMT) та машинний переклад за участю людини (HAMT). FAMT передбачає переклад без втручання людини, тоді як HAMT включає певний рівень людської взаємодії, наприклад, пре-редагування вихідного тексту або пост-редагування перекладеного тексту.

За підходом до обробки мови, МП можна поділити на три основні категорії: машинний переклад на основі правил (RBMT), статистичний машинний переклад (SMT) та нейронний машинний переклад (NMT). RBMT базується на використанні лінгвістичних правил, які визначають граматичні структури, синтаксис та лексику мов. Ці правила розробляються експертами—лінгвістами і використовуються для аналізу вихідного тексту та генерації перекладу. Одним з підвидів RBMT є трансферний машинний переклад, який передбачає проміжний етап представлення тексту у вигляді абстрактної структури.

Статистичний машинний переклад, з іншого боку, базується на аналізі великих обсягів паралельних текстів — корпусів, які є перекладами один одного. SMT використовує статистичні моделі для визначення ймовірності перекладу слів, фраз та речень на основі частоти їх появи в паралельних текстах. Цей підхід дозволяє автоматично "навчати" систему МП без необхідності ручного створення лінгвістичних правил.

Нейронний машинний переклад є найсучаснішим підходом, який використовує штучні нейронні мережі для перекладу. NMT базується на глибокому навчанні (deep learning) — технології, яка дозволяє нейронним мережам автоматично виявляти складні взаємозв'язки та закономірності в даних. Системи NMT здатні "вчитися" на великих обсягах паралельних текстів і генерувати переклади, враховуючи широкий контекст та семантику.

За сферою застосування, машинний переклад можна поділити на загальний та галузевий. Загальний МП призначений для перекладу текстів на різноманітні теми та для широкої аудиторії. Прикладами загального МП є онлайн—перекладачі, такі як Google Translate або Microsoft Translator. Галузевий МП, з іншого боку, спеціалізується на перекладі текстів у специфічних сферах, таких як медицина, право, технології тощо. Такі системи часто навчаються на текстах з відповідної галузі та використовують спеціалізовані термінологічні бази.

Напрями розвитку машинного перекладу включають покращення якості та точності перекладу, особливо для складних лінгвістичних явищ, таких як багатозначність, ідіоми, гумор та культурно-специфічні посилання. Дослідники працюють над вдосконаленням алгоритмів та архітектур нейронних мереж, а також над збільшенням обсягу та якості навчальних даних.

Іншим важливим напрямком є адаптація систем МП до нових мовних пар та галузей. Це передбачає збір та обробку паралельних текстів для низькоресурсних мов, а також розробку методів трансферного навчання, які дозволяють переносити знання з однієї мовної пари або галузі на іншу.

Розвиток МП також спрямований на покращення інтеграції з іншими технологіями, такими як розпізнавання та синтез мовлення для забезпечення безперешкодного усного перекладу. Крім того, дослідники працюють над створенням більш інтерактивних та адаптивних систем МП, які можуть враховувати зворотний зв'язок від користувачів та вдосконалюватися з часом.

Ще одним перспективним напрямком є розробка мультимодальних систем МП, які можуть обробляти не лише текст, але й зображення, відео та інші види даних. Це дозволить створювати більш контекстуалізовані та семантично багаті переклади, особливо для галузей, де візуальна інформація відіграє важливу роль (наприклад, інструкції з експлуатації або медичні звіти).

Майбутнє машинного перекладу також передбачає більш активне залучення людей до процесу перекладу. Це може включати розвиток інструментів для пост-редагування, які допомагають перекладачам швидко

ідентифікувати та виправляти помилки в машинному перекладі. Крім того, очікується поширення гібридних підходів, які поєднують переваги МП та людського перекладу для досягнення оптимальної якості та ефективності.

Розвиток МП також має значний вплив на індустрію перекладу. З одного боку, МП може розглядатися як загроза для професійних перекладачів, оскільки він автоматизує частину їхньої роботи. З іншого боку, МП також створює нові можливості для перекладачів, такі як пост-редагування машинного перекладу або спеціалізація в галузях, де МП ще не досяг високої якості.

Етичні аспекти використання машинного перекладу також привертають увагу дослідників та суспільства. Важливо забезпечити, щоб системи МП не підсилювали упередження або дискримінацію через особливості навчальних даних або алгоритмів. Крім того, необхідно розробити чіткі правила та протоколи для захисту конфіденційності та безпеки даних при використанні МП.

У культурному контексті, машинний переклад відіграє роль у просуванні мовного та культурного різноманіття. Він дозволяє людям отримувати доступ до інформації та контенту з різних куточків світу, сприяючи міжкультурному розумінню та обміну. Однак, важливо пам'ятати, що МП не завжди може повністю передати культурні нюанси та особливості, тому він повинен використовуватися з обережністю та розумінням його обмежень.

Розвиток машинного перекладу також стимулює дослідження в галузі штучного інтелекту (ШІ) та обробки природної мови (NLP). Досягнення в МП можуть бути перенесені на інші задачі NLP, такі як аналіз тональності, відповіді на запитання, узагальнення тексту тощо. Це сприяє загальному прогресу в галузі ШІ та розширює можливості застосування цих технологій.

Ще однією сферою, де машинний переклад знаходить застосування, є туризм та гостинність. МП дозволяє мандрівникам легко спілкуватися з місцевими жителями, замовляти їжу, бронювати житло та вирішувати інші практичні питання. Це робить подорожі більш доступними та зручними для людей, незалежно від їхніх мовних навичок.

У галузі охорони здоров'я, машинний переклад може відігравати важливу роль у забезпеченні ефективної комунікації між пацієнтами та медичними працівниками. Це особливо актуально в багатомовних спільнотах або у випадках, коли пацієнт і лікар не володіють спільною мовою. МП може використовуватися для перекладу медичних записів, інструкцій до ліків, результатів обстежень тощо.

Підсумовуючи, класифікація машинного перекладу охоплює різні аспекти, від рівня автоматизації та підходів до обробки мови до сфер застосування. Напрями розвитку МП включають покращення якості перекладу, адаптацію до нових мов та галузей, інтеграцію з іншими технологіями та залучення людей до процесу перекладу. МП має широкий спектр застосувань у різних сферах життя, від бізнесу та науки до освіти та культури. Попри існуючі виклики та обмеження, розвиток машинного перекладу відкриває нові можливості для глобальної комунікації та співпраці, сприяючи формуванню більш інклюзивного та взаєморозуміючого світу.

1.3. Основні проблеми МП

Машинний переклад (МП) — став невід'ємною частиною сучасного світу, але попри значні досягнення в цій галузі, все ще існує низка проблем, які потребують вирішення [16, с. 42]. Однією з основних проблем МП є забезпечення високої якості перекладу, особливо для мов з різними граматичними структурами та лексичними особливостями [17, с. 59]. Системи МП часто стикаються з труднощами при обробці неоднозначностей, ідіом, гумору та культурно-специфічних виразів, що може призвести до неточностей або навіть помилок у перекладеному тексті [18, с. 73].

Іншою проблемою МП є необхідність великих обсягів якісних паралельних текстів для навчання моделей перекладу [19, с. 105]. Створення таких корпусів є трудомістким і дорогим процесом, особливо для рідкісних мов або вузькоспеціалізованих галузей [20, с. 87]. Крім того, навіть за наявності достатньої кількості даних, моделі МП можуть страждати від проблеми

перенавчання, коли вони надмірно адаптуються до навчальних даних і погано узагальнюють на нові тексти [21, с. 231].

Оцінка якості перекладу також є викликом для МП [22, с. 149]. Традиційні метрики, такі як BLEU та METEOR, мають свої обмеження і не завжди корелюють з людською оцінкою якості перекладу [23, с. 39]. Розробка надійніших методів оцінки якості МП є активною сферою досліджень.

Адаптація систем МП до специфічних предметних областей, таких як медицина, право чи технічна документація, також є складним завданням [24, с. 81]. Такі тексти часто містять вузькоспеціалізовану термінологію та мають специфічні стилістичні особливості, які можуть бути важкими для відтворення системами МП, навченими на загальних текстах [25, с. 117].

Інтеграція МП з іншими технологіями, такими як розпізнавання та синтез мовлення, також може бути проблематичною [26, с. 135]. Помилки, що виникають під час розпізнавання мовлення, можуть поширюватися на етап перекладу і призводити до неточностей у кінцевому результаті [27, с. 162].

Ще однією проблемою є забезпечення конфіденційності та безпеки даних при використанні систем МП [28, с. 95]. Оскільки переклад часто передбачає обробку чутливої інформації, важливо гарантувати, що дані не будуть викрадені або використані неналежним чином [29, с. 203].

Нарешті, етичні питання, пов'язані з використанням МП, також потребують уваги [30, с. 177]. Наприклад, використання МП для поширення дезінформації або пропаганди може мати серйозні наслідки для суспільства [31, с. 68]. Розробники систем МП повинні враховувати ці етичні аспекти і працювати над створенням відповідальних та прозорих рішень.

Основні проблеми машинного перекладу (МП) включають в себе ряд лінгвістичних, технічних та етичних викликів, які потребують вирішення для забезпечення високоякісного та надійного перекладу. Однією з головних проблем є труднощі з обробкою неоднозначності та багатозначності мови. Слова та фрази часто мають кілька значень, які залежать від контексту, і

системам МП може бути складно визначити правильне значення в кожному конкретному випадку.

Іншою проблемою є переклад ідіоматичних виразів, метафор та інших нелітеральних форм мовлення. Ці елементи часто специфічні для певної мови та культури і не можуть бути перекладені дослівно. Системи МП повинні бути здатні розпізнавати та правильно інтерпретувати такі вирази, щоб забезпечити адекватний переклад.

Синтаксичні відмінності між мовами також можуть створювати труднощі для машинного перекладу. Порядок слів, структура речень та граматичні правила можуть значно відрізнятись між мовами, що ускладнює генерацію природного та граматично правильного перекладу. Системи МП повинні враховувати ці відмінності та адаптувати переклад відповідно до правил цільової мови.

Переклад спеціалізованої термінології та жаргону також є викликом для МП. Різні галузі, такі як медицина, право, технології тощо, мають свою специфічну термінологію, яка може бути незнайомою для загальних систем МП. Для забезпечення точного перекладу в цих сферах необхідно навчати системи МП на відповідних галузевих текстах та використовувати спеціалізовані термінологічні бази.

Проблема якості навчальних даних також впливає на ефективність машинного перекладу. Системи МП, особливо ті, що базуються на статистичних моделях або нейронних мережах, вимагають великих обсягів високоякісних паралельних текстів для навчання. Однак, для багатьох мовних пар, особливо тих, що включають рідкісні або низькоресурсні мови, таких даних може бути недостатньо або вони можуть бути низької якості.

Етичні питання, пов'язані з використанням машинного перекладу, також викликають занепокоєння. Системи МП можуть потенційно відтворювати або підсилювати упередження та дискримінацію, присутні в навчальних даних. Наприклад, якщо паралельні тексти містять гендерні стереотипи або упереджене ставлення до певних груп, це може відобразитися в перекладах.

Розробники систем МП повинні враховувати ці ризики та вживати заходи для їх мінімізації.

Конфіденційність та безпека даних також є важливими аспектами при використанні машинного перекладу. Переклад часто передбачає обробку чутливої або конфіденційної інформації, такої як особисті повідомлення, ділові документи або медичні записи. Системи МП повинні забезпечувати належний захист цих даних від несанкціонованого доступу або використання.

Проблема інтеграції машинного перекладу з іншими технологіями, такими як розпізнавання та синтез мовлення, також потребує уваги. Помилки, що виникають під час розпізнавання мовлення, можуть поширюватися на етап перекладу і призводити до неточностей у кінцевому результаті. Забезпечення безперешкодної та точної взаємодії між цими технологіями є важливим для ефективного усного перекладу.

Адаптація систем МП до нових доменів та стилів мовлення також є викликом. Мова, що використовується в різних сферах, таких як література, соціальні медіа або технічна документація, може мати свої особливості та конвенції. Системи МП повинні бути здатні розпізнавати та відтворювати ці стилістичні особливості для забезпечення природності та адекватності перекладу.

Ще однією проблемою є оцінка впливу машинного перекладу на професію перекладача. Суспільство думає, що розвиток МП може призвести до зменшення попиту на послуги професійних перекладачів. Однак, більшість експертів вважають, що МП буде співіснувати та доповнювати, а не замінювати людський переклад. Перекладачі можуть використовувати МП як інструмент для підвищення ефективності своєї роботи, наприклад, для створення чернеток або пост-редагування.

Проблема авторського права та інтелектуальної власності також потребує уваги в контексті машинного перекладу. Переклад творів, захищених авторським правом, без дозволу правовласників може порушувати закони про інтелектуальну власність. Системи МП повинні враховувати ці юридичні

аспекти та забезпечувати дотримання авторських прав при обробці та генерації перекладів.

Культурна адаптація перекладів також є викликом для машинного перекладу. Різні культури мають свої специфічні реалії, традиції, норми ввічливості тощо. Переклад повинен не лише передавати сенс оригінального тексту, але й враховувати культурний контекст цільової аудиторії. Системи МП повинні бути здатні розпізнавати та адекватно відтворювати культурно—специфічні елементи.

Проблема оцінки придатності машинного перекладу для певних типів текстів та сфер застосування також заслуговує на увагу. Деякі типи текстів, такі як юридичні документи, контракти або фінансові звіти, вимагають особливо високого рівня точності та однозначності. Помилки в перекладі таких текстів можуть мати серйозні наслідки. Тому важливо визначати, в яких випадках використання МП є доцільним, а в яких краще покладатися на людський переклад.

Ще однією проблемою є забезпечення послідовності термінології при використанні машинного перекладу. У технічних або спеціалізованих текстах, послідовне використання термінів є важливим для ясності та точності. Системи МП мають бути здатні розпізнавати та зберігати послідовність термінології протягом усього тексту, навіть якщо вона не зустрічалася в навчальних даних.

Проблема обробки неповних або граматично неправильних речень також є актуальною для машинного перекладу. У реальному використанні мови, люди часто використовують неповні речення, роблять граматичні помилки або опускають слова. Системи МП повинні бути стійкими до таких неідеальних вхідних даних і здатними генерувати адекватний переклад навіть у цих випадках.

Оцінка швидкості та ефективності роботи систем машинного перекладу також є важливою проблемою. У багатьох сценаріях використання, таких як усний переклад або переклад в режимі реального часу, швидкість перекладу є

критичним фактором. Системи МП повинні бути оптимізовані для швидкої обробки вхідних даних та генерації перекладу без значних затримок.

Проблема інтеграції зворотного зв'язку від користувачів також заслуговує на увагу. Користувачі систем МП часто можуть надавати цінний зворотний зв'язок щодо якості перекладу або вказувати на помилки. Ефективні механізми збору та обробки такого зворотного зв'язку можуть допомогти покращити роботу систем МП з часом та адаптувати їх до потреб користувачів. Проблема пояснення та прозорості роботи систем машинного перекладу також є важливою. Користувачі часто хочуть розуміти, як система дійшла до певного перекладу, особливо у випадках, коли переклад здається неточним або незрозумілим. Розробка методів, які дозволяють системам МП надавати пояснення або обґрунтування своїх рішень, може підвищити довіру користувачів та полегшити взаємодію з цими системами.

Розглянемо особливості розвитку машинного перекладу в Кореї та визначимо провідні погляди на якість його функційності в оглядах корейських науковців.

Подібно до інших країн, у Кореї місцеві науковці шляхом численних спроб і помилок розробляли теоретичні та практичні засади машинного перекладу. Зокрема, такі граматичні теорії, які підходять для іноземної мови, але не узгоджуються із лінгвістичними характеристиками корейської мови, в різні часи користувалися популярністю в Кореї, що призвело до згортання низки спроб розробити універсальну систему машинного перекладу.

Історія машинного перекладу в Кореї почалася з фундаментальних досліджень із невеликими дослідницькими фондами в 3-4 коледжах на початку 1980-х років. Дослідження машинного перекладу в цей період було розпочато як частина нового мегатренду під назвою штучний інтелект, а не як дослідження самого машинного перекладу. Т. В. Кім зазначає, що «оскільки зусилля з машинного перекладу були обмежені базовим вивченням, а програми, призначені для обробки інформації корейською мовою, були дефіцитними, більшість досліджень були зосереджені на периферійних, інфраструктурних

технічних областях, таких як коди корейських символів, шрифти та кореемовний редактор» [37].

У 1980-х роках більшість досліджень проводилася в галузі граматичної теорії. Починаючи з 1990-х років, велика увага була зосереджена на машинному перекладі на основі корпусного підходу, але комерційні продукти розроблялися окремо від таких досліджень. Крім того, технічний рівень таких розробок не відповідав потребам звичайних користувачів.

Однак завдяки розвитку Інтернету зросло бажання переглядати іншомовні веб-сторінки, а також потреба в читанні субтитрів, перекладених корейською мовою. Такі зміни знову підкреслюють важливість машинного перекладу. Можна легко передбачити, що ця галузь становить ринок із великим потенціалом.

Зараз у всьому світі використовується широкий спектр підходів до машинного перекладу. Т. В. Кім зазначає, що корейські лінгвістичні явища набагато складніші, ніж їхні відповідники в інших мовах. Велика кількість флексійних або аглютинативних форм є характеристиками корейської мови, які ускладнюють процес перекладу [37].

Машинний переклад може мати хорошу коректність, якщо вирішено всі проблеми обробки природної мови. Для вирішення таких проблем вкрай необхідним є здійснення спільних досліджень фахівців із комп'ютерних наук та лінгвістів-граматистів. Проте С. Х. Янг зауважує, що таким інтердисциплінарним дослідженням у Кореї приділяють мало уваги, оскільки вважається, що вони сповільнюють технологічний розвиток машинного перекладу [38].

Як пояснювалося вище, машинний переклад у Кореї ще не досяг зрілості в аспекті ринку чи технологій. Проте, оскільки потреба в машинному перекладі зростає, очікується, що інвестиції в цю сферу зростуть. Щоб задовольнити таку соціальну потребу, слобгато інвестицій слід вкладати в розробку продукту разом із технічним розвитком.

Підсумовуючи, основні проблеми машинного перекладу охоплюють широкий спектр лінгвістичних, технічних та етичних викликів. Вирішення цих проблем вимагає міждисциплінарного підходу, який поєднує досягнення в галузі обробки природної мови, машинного навчання, лінгвістики та етики. Дослідники та розробники систем МП повинні працювати над подоланням цих викликів, щоб забезпечити високоякісний, надійний та відповідальний машинний переклад, який задовольняє потреби користувачів та сприяє ефективній міжмовній комунікації.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КОРЕЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

2.1. Особливості перекладу корейської художньої літератури

Переклад корейської художньої літератури має свої особливості, пов'язані з лінгвістичними, культурними та стилістичними відмінностями між корейською та українською мовами [32, с. 75]. Однією з головних проблем є передача специфічних граматичних конструкцій та частин мови, характерних для корейської мови, таких як іменникові та дієслівні закінчення, які несуть важливу інформацію про соціальний статус, ввічливість та контекст [33, с. 112].

Важливою особливістю корейської мови є висока контекстуальність, тобто значення слів та виразів часто залежить від контексту їх використання [34, с. 89]. Це створює додаткові труднощі для перекладача, який повинен не лише передати сенс, але й враховувати контекстуальні нюанси. У таблиці 2.1 наведено приклади контекстуальних відмінностей між корейською та українською мовами.

Таблиця 2.1

Приклади контекстуальних відмінностей між корейською та українською мовами

Корейський вираз	Буквальний переклад	Контекстуальне значення
밥 먹었어요?	Ви їли рис?	Привітання, еквівалентне до "Як справи?"
어디 가세요?	Куди ви йдете?	Ввічливе привітання при зустрічі, не обов'язково потребує відповіді
잘 먹겠습니다	Я добре поїм	Фраза, яку вимовляють перед початком трапези

Іншою особливістю корейської художньої літератури є широке використання ідіом, метафор та алюзій, які часто мають глибоке культурне та історичне коріння [35, с. 203]. Для адекватного відтворення цих елементів перекладач повинен мати ґрунтовні знання корейської культури, традицій та літературної спадщини. У таблиці 2.2 представлено приклади корейських ідіом та їх можливі українські відповідники.

Таблиця 2.2

Приклади корейських ідіом та їх українських відповідників

Корейська ідіома	Буквальний переклад	Український відповідник
우물 안 개구리	Жаба в колодязі	Людина з обмеженим світоглядом
똥 묻은 개가 겨 묻은 개 나무란다	Собака, вимазана в екскрементах, критикує собаку, вимазану в попелі	Казанок, чавунові боки маєш
원숭이도 나무에서 떨어진다	Навіть мавпа падає з дерева	І на старуху буває проруха

Стилістичні особливості корейської художньої літератури, такі як ритм, тон та реєстр мовлення, також становлять виклик для перекладача [36, с. 147]. Відтворення цих елементів вимагає творчого підходу та вміння знаходити функціональні відповідники в українській мові. У таблиці 2.3 наведено приклади стилістичних засобів в корейській художній літературі та можливі підходи до їх перекладу.

Таблиця 2.3

Приклади стилістичних засобів в корейській художній літературі та підходи до їх перекладу

Стилістичний засіб	Приклад	Підхід до перекладу
Ономатопея (의성어)	출렁출렁 — звук плескоти води	Підбір функціонального відповідника в українській мові, наприклад, "хрю—хрю" або "хлюп—хлюп"
Четверочасний вірш (사자성어)	일석이조 — "одним каменем двох птахів"	Використання українського відповідника "вбити двох зайців" або описовий переклад
Гонорифічна мова (존댓말)	—시— — суфікс, що виражає повагу	Передача поваги через використання ввічливих форм звертання або описовий переклад

Підсумовуючи, переклад корейської художньої літератури вимагає від перекладача глибокого розуміння лінгвістичних, культурних та стилістичних особливостей корейської мови та літератури [32, с. 263]. Врахування контексту, пошук функціональних відповідників та творчий підхід є ключовими факторами для створення адекватного та естетично цінного перекладу.

Особливості перекладу корейської художньої літератури зумовлені низкою факторів, серед яких — унікальна структура корейської мови, багата літературна традиція та культурний контекст. Корейська мова належить до аглютинативних мов, що означає, що граматичні значення виражаються через додавання афіксів до кореня слова. Це створює складні морфологічні конструкції, які можуть бути важкими для відтворення в українській мові, яка має флективну структуру.

Одним з ключових аспектів корейської мови є система ввічливості, яка відображає соціальну ієрархію та міжособистісні відносини. Корейська мова має кілька рівнів ввічливості, які виражаються через використання спеціальних граматичних форм, закінчень та лексики. Передача цих нюансів в українському перекладі вимагає від перекладача глибокого розуміння соціокультурного контексту та вміння знаходити відповідні мовні засоби.

Таблиця 2.4 ілюструє різні рівні ввічливості в корейській мові та можливі підходи до їх перекладу українською.

Таблиця 2.4

Рівні ввічливості в корейській мові та підходи до перекладу

Рівень ввічливості	Приклад	Підхід до перекладу
반말 — неформальний стиль	가 — закінчення, що використовується між близькими друзями або молодшими за віком	Використання неформальних форм звертання, таких як "ти", "друже" тощо
높임말— ввічливий стиль	—습니다/입니다— ввічливе закінчення для дієслів та прикметників	Використання ввічливих форм звертання, таких як "ви", "пан/пані" тощо
존댓말— високий рівень ввічливості	—께서— суфікс, що виражає високу повагу до підмета	Використання шанобливих форм звертання, таких як "шановний", "вельмишановний" тощо

(Розроблено автором)

Іншою особливістю корейської художньої літератури є широке використання символізму та алегорій. Корейські автори часто звертаються до

традиційних символів, таких як квіти, тварини, природні явища тощо, щоб передати глибокі емоції та абстрактні поняття. Для адекватного відтворення цих елементів перекладач повинен не лише розуміти їх символічне значення, але й знайти відповідні образи в українській культурі.

Таблиця 2.5 наводить приклади символів в корейській літературі та їх можливі інтерпретації в українському перекладі.

Таблиця 2.5

Символи в корейській літературі та їх інтерпретація в перекладі

Символ	Значення	Інтерпретація в перекладі
국화 — хризантема	Стійкість, витривалість	Пошук аналогічного символу в українській культурі, наприклад, дуб або калина
호랑이 — тигр	Сила, відвага, лідерство	Збереження оригінального символу з додатковим поясненням або пошук функціонального відповідника, наприклад, лев
달 — місяць	Краса, таємничість, самотність	Використання аналогічного символу в українській літературі або описовий переклад

(Розроблено автором)

Переклад діалогів та розмовної мови в корейській художній літературі також становить певні труднощі. Корейська розмовна мова часто містить діалектизми, сленг, скорочення та інші розмовні елементи, які надають мовленню персонажів автентичності та характеру. Відтворення цих особливостей в українському перекладі вимагає креативності та вміння знаходити функціональні еквіваленти.

Таблиця 2.6 демонструє приклади розмовних елементів в корейській мові та можливі підходи до їх перекладу.

Таблиця 2.6

Розмовні елементи в корейській мові та підходи до перекладу

Розмовний елемент	Приклад	Підхід до перекладу
반어— сарказм,	잘했어— "Молодець" (сказано	Використання саркастичних або іронічних висловів, характерних для української розмовної мови

іронія	саркастично)	
의성어 — ономатопея	콩닥콩닥 — звук серцебиття	Підбір функціонального відповідника в українській мові, наприклад, "тук—тук" або "бух—бух"
줄임말— скорочення	나도— скорочення від "나도 그래", Я теж"	Використання скорочень, характерних для української розмовної мови, або повних форм залежно від контексту

(Розроблено автором)

Таблиця 2.6 ілюструє три типи розмовних елементів, характерних для корейської мови: сарказм/іронію (반어), ономатопею (의성어) та скорочення (줄임말). Кожен з цих елементів має свої особливості та вимагає специфічних підходів при перекладі українською мовою.

Сарказм та іронія (반어) є важливими стилістичними засобами в корейській розмовній мові. Вони часто використовуються для вираження критики, насмішки або прихованого незадоволення. У наведеному прикладі фраза "잘했어", яка буквально перекладається як "Молодець", використовується саркастично. Для адекватного відтворення сарказму та іронії в перекладі необхідно знайти відповідні саркастичні або іронічні вислови, характерні для української розмовної мови. Це вимагає від перекладача розуміння контексту та інтонації, а також креативності у підборі функціональних відповідників.

Ономатопея (의성어) — це слова, які імітують звуки навколишнього світу.

Корейська мова багата на ономатопеїчні вирази, які надають мовленню експресивності та живості. У таблиці наведено приклад "콩닥콩닥", що передає звук серцебиття. При перекладі ономатопеї важливо підібрати функціональний відповідник в українській мові, який би викликав у читача схожі асоціації та емоції. Наприклад, для передачі звуку серцебиття можна використати вирази "тук—тук" або "бух—бух".

Скорочення (줄임말) є невід'ємною частиною корейської розмовної мови. Вони використовуються для економії мовних зусиль та надання мовленню невимушеності. У таблиці наведено приклад "나도" , що є скороченням від "나도 그래" і перекладається як "Я теж". При перекладі скорочень перекладач повинен враховувати контекст і стиль мовлення. У деяких випадках можна використати скорочення, характерні для українського розмовного мовлення, а в інших — вдатися до повних форм, якщо скорочення не мають прямих відповідників або можуть викликати непорозуміння.

Загалом, переклад розмовних елементів вимагає від перекладача не лише мовної компетенції, але й розуміння культурного контексту та вміння знаходити креативні рішення. Адекватне відтворення сарказму, іронії, ономапопеї та скорочень допомагає зберегти природність і автентичність діалогів та мовлення персонажів у перекладі корейської художньої літератури українською мовою.

Переклад корейської художньої літератури українською мовою — це складний і багатогранний процес, який вимагає від перекладача не лише ґрунтового знання обох мов, а й глибокого розуміння культурних, історичних та соціальних особливостей Кореї. Корейська література має давню та багату традицію, яка відображає унікальний світогляд і естетичні цінності корейського народу.

2.2. Порівняльний аналіз якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомоги машинного перекладу

Для здійснення порівняльного аналізу якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомоги машинного перекладу було залучено збірку есеїв відомої сучасної корейської письменниці Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому» [39].

Розглянемо приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

저는 조각을 줍는 사람입니다. 조각의 크기와 모양, 색깔은 각각 다릅니다. 여러 조각들을 줍다 보면 잃어버리거나, 잊어버리거나 혹은 내게는 없는 조각도 있습니다. 어떤 조각은 마치 내가 알지 못하는 저 너머로부터 온 듯 내 몸과 마음에 꼭 맞기도 합니다. 어떤 조각은 향이 나기도 하고 웃음과 울음이 나는 조각도 있습니다.

저는 그 조각들을 기억이라 부릅니다. 그 조각들은 모여 순간을 만들고, 그 순간은 영원이 되기도 합니다. 당신에게 이 글이 잃어버린 기억을 찾거나, 잊어가는 기억을 더듬거나, 자기에게 없는 기억을 줍는 시간이 되었으면 합니다. 모쪼록 오래 머물러 좋은 향이 나는 조각으로요. [39]

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Я людина, яка збирає шматки. Розмір, форма та колір кожного шматка різні. Коли я збираю різні частини, є частини, які я втрачаю, забуваю або не маю. Деякі твори ідеально пасують моєму тілу та розуму, ніби вони прийшли звідкись поза межами мого знання. Деякі твори мають запах, а інші змушують сміятися або плакати. Я називаю ці фрагменти спогадами. Ці шматочки збираються разом, щоб створити мить, і ця мить може стати вічністю. Я сподіваюся, що ця стаття стане для вас часом, щоб знайти втрачені спогади, відстежити забуті спогади або підібрати спогади, яких у вас немає. Сподіваюся, це виріб залишиться надовго та матиме приємний аромат.»

У фрагменті «Я людина, яка збирає шматки» спостерігаємо помилку при перекладі, допущену на стилістичному рівні. В наведеному контексті доречнішим за лексему «шматки» було б уживання слова «фрагменти» як більш «книжного» відповідника наведеної лексичної одиниці.

Фрагмент «Коли я збираю різні частини, є частини, які я втрачаю, забуваю або не маю» містить зразок помилки при перекладі на лексичному рівні. Йдеться про елемент «або не маю», який виглядає в залученому до аналізу реченні зайвим, надлишковим. На нашу думку, його опущення було б

цілком доречним і жодним чином не вплинуло б на смислові характеристики речення.

У фрагменті «Ніби вони прийшли звідкись поза межами мого знання» здійснене поєднання помилок при перекладі на граматичному й лексичному рівнях. Так, елемент «звідкись поза межами мого знання» потребує, по—перше, корекції через надлишковість ужитих у ньому лексичних одиниць – зокрема лексема «звідкись» цілком може бути опущена без впливу на смислові характеристики речення. А от елемент «поза межами мого знання» з огляду на загальний контекст речення потребує трансформації на граматичному рівні – відповідно, вдалішим буде такий варіант перекладу: «з—поза меж мого знання».

У фрагменті «Ця стаття стане для вас часом» відзначаємо наявність некоректного варіанту перекладу на лексичному рівні, адже в оригінальному тексті йдеться не про статтю, а про книжку, яка пропонується для ознайомлення читачеві. Відтак, лексема «стаття» в українському перекладі має бути замінена словом «книжка».

У фрагменті «Сподіваюся, це виріб залишиться надовго та матиме приємний аромат» спостерігаємо поєднання помилок при перекладі на граматичному й лексичному рівнях. Так, у сполученні «це виріб» вжито неправильну родову форму займенника, який має бути використаний у чоловічому роді – «цей». Що стосується лексеми «виріб», то її вживання в перекладі є так само некоректним, адже точним відповідником оригінального корейського іменника, вжитого в цьому реченні, постає слово «твір».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

따뜻해서 한참을 너를 안고 있다, 문득 깨달았다. 바닥이 차갑다는 걸. 보일러가 고장 나서 내가 없는 동안 네 시간도 차가웠다는 걸. 그런 줄도 모르고 나머지도 밖에서 찬 기운을 몰고 왔구나. 그게 왜 그렇게 울컥하던지. 힘 든 하루를 보내서였는지, 네가 너무 따뜻해서였는지, 네가 혼자 추웠을 거란 생각 때문이었는지 너를 안고 하염없이 울었다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Так тепло, що довго тримаю. Раптом я зрозумів. Підлога холодна. Зламався котел і чотири години було холодно, поки мене не було. Сам того не підозрюючи, я також був принесений холодною енергією ззовні. Чому це змусило мене так плакати? Я тримав тебе на руках і нескінченно плакав, можливо, тому, що у мене був важкий день, тому що тобі було так тепло, або тому, що я думав, що тобі холодно самотньому.»

У фрагменті «Раптом я зрозумів» наявна помилка, здійснена при перекладі на граматичному рівні. Відзначаємо тут розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

У фрагменті «Я також був принесений холодною енергією ззовні» наявна помилка при перекладі на граматичному рівні. Так, ідеться про використання пасивної форми передання наведеної у творі дії, через що створюється хибне враження, що дія була виконана не протагоністкою, а вчинена над нею силами однієї з природних стихій. Проте в оригінальному тексті дія ліричної героїні подається саме крізь призму її активності, тому подібна видозміна є спотворенням початкового змісту. Відтак, доречнішим буде здійснення перекладу в активному реєстрі: «Я також принесла холодну енергію ззовні». Також знаходимо тут розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

У фрагменті «Тобі холодно самотньому» при виконанні машинного перекладу було допущено помилку на лексичному рівні. Так, було обрано недоречну з огляду свого значення лексему «самотній», яка вжита у невласивому для себе значенні. Коректнішим, на нашу думку, в цьому випадку буде використання варіантів «одному» або «наодинці».

У фрагменті «Я тримав тебе на руках і нескінченно плакав» наявна помилка, здійснена на граматичному рівні. Йдеться про розбіжність між

родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

처음으로 자취와 사회생활을 시작했을 무렵엔 매번 새로운 문제에 부딪혔 다. 도시가스를 신청하는 방법조차 몰라 허둥지둥했고, 회사생활도 순탄치 않은 않았다. 이렇게 매 순간 새롭고 낯선 세계를 접할 때면 이 모든 것들을 다 뒤로하고 집에 가고 싶다는 생각을 한다. 내게 가장 친숙한 사람과 그 사람이 있는 집. 그곳이 진짜 내 집이라서, 집에 있는데도 집에 가고 싶다는 말이 나온다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Коли я тільки почав жити один і жити в суспільстві, я щоразу стикався з новими проблемами. Мені було важко, бо я навіть не знав, як оформити міськгаз, а життя на роботі було не таким легким. Кожного разу, коли я стикаюся з таким новим і незнайомим світом, я відчуваю, що хочу залишити все позаду і піти додому. Людина, з якою я найбільше знайомий, і будинок, де ця людина. Це місце справді мій дім, тому, навіть якщо я вдома, я кажу, що хочу додому.»

У фрагменті «Коли я тільки почав жити один і жити в суспільстві» наявна помилка, здійснена на граматичному рівні. Йдеться про розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

У цьому ж фрагменті віднаходимо помилку при перекладі на лексичному рівні. Так, елемент «жити один і жити в суспільстві» характеризується наявністю зайвої багатослівності, тоді як його цілком можна скоротити, замінивши практично всі зайві слова лексемою «самостійно» й уникнувши будь—яких смислових втрат при цьому: «жити самостійно».

Фрагмент «Оформити міськгаз» містить помилку при перекладі на лексичному рівні. Так, зокрема, треба зрозуміти, що в оригінальному тексті йдеться про підключення нового абонента до міської газорозподільчої мережі, проте аббревіаційно—словоскладальний варіант «міськгаз» виглядає в цьому випадку невиправданим, як із лексичної, так і зі стилістичної сторін, адже він ілюструє реалії саме українського, а не корейського суспільства. Тому доречнішим у цьому випадку, на наш погляд, буде переклад цього фрагмента як «Провести газ у будинок».

У фрагменті «Будинок, де ця людина» наявна помилка при перекладі на граматичному рівні. Йдеться про пропущений присудок, відсутність якого призводить до смислових втрат у наведеному реченні. На нашу думку, більш коректним у цьому випадку буде введення до тексту перекладу присудка й побудова речення таким чином: «Будинок, де ця людина живе / Будинок, де живе ця людина».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

우는 날이 많던 내게, 친구가 그런 말을 한 적이 있었다. "네 슬픔이 다 씻겨 내려가라고 비가 내리는 거야." 언젠가부터 비가 내리면, 창문에 빗방울이 부딪히는 소리에 몽글몽글한 기분으로 스르르 잠이 들었고, 내가 키보드로 타닥타닥 써 내려가는 글들이 누군가에게겐 위로로, 누군가에게겐 설렘으로, 그리고 또 누군가에게겐 공감으로 다가갈 수 있기에 끝없이 써 내려갈 수 있었다. 또 타닥타닥 소리를 내며 타고르는 모닥불을 가만히 보고 있노라면 일렁이던 걱정들도 다 타버리는 것 같아 마음이 편안해진다.

앞으로도 이렇게 좋아하는 소리가, 그 이유가 늘어났으면 좋겠다. 세상이 내가 좋아하는 것들로만 가득 차도록[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Одного разу щось подібне сказав мені друг, який багато днів плакав. «Дощ йде, щоб змити всю вашу печаль». Коли в якийсь момент почався дощ, я

заснув, відчуваючи сонливість під звуки дощових крапель, що вдаряли у вікно, і слова, які я записував на клавіатурі, могли втішити одних, хвилювати інших і співпереживати іншим. Через це, я міг писати нескінченно. Крім того, якщо я просто дивлюся на тріск багаття, здається, що всі мої турботи згорають, і мені стає легше. Я сподіваюся, що причин для того, щоб сподобатися цьому звуку, буде збільшуватися в майбутньому. Щоб світ був наповнений лише тим, що мені подобається.»

У фрагменті «Я заснув, відчуваючи сонливість під звуки дощових крапель» наявна помилка, здійснена на граматичному рівні. Йдеться про розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

У цьому ж фрагменті віднаходимо помилку при перекладі на лексичному рівні. Так, елемент «заснув, відчуваючи сонливість» характеризується наявністю зайвої багатослівності, тоді як його цілком можна скоротити, опустивши компонент «відчуваючи сонливість», та уникнувши будь—яких смислових втрат при цьому: «Я заснув під звуки дощових крапель».

У фрагменті «Що вдаряли у вікно» в оригінальному тексті йдеться про дощові краплі. У ньому наявна помилка при перекладі на лексичному рівні, пов'язана із недоречним з точки зору слововживання використанням слова «вдаряли». На нашу думку, більш вдалим варіантом при виконанні перекладу буде лексема «стукали».

Фрагмент «Слова, які я записував на клавіатурі» містить у своїй структурі допущену при перекладі лексичну помилку. Так, у ньому йдеться про продукований за допомогою клавіатури текст, проте навряд чи можна позначити процес створення тексту із використанням клавіатури лексемою «записувати». На нашу думку, доречнішим варіантом відтворення наведеної семантики є використання дієслова «набирати».

Фрагмент «Я просто дивлюся на тріск багаття» містить смислову помилку, основа якої закладена в похибці на граматичному рівні. Так, система

машинного перекладу при відтворенні оригінального тексту припустилася спотворення, замінивши описову структуру, що близька до узгодження, структурою, що близька до керування, через що ознака багаття, що позначає його звук, стала об'єктом споглядання ліричної героїні, що є змістовно неможливим, адже спостерігати можна лише за візуальними об'єктами, а об'єкти, що видають звуки, можна лише слухати. Отже, доречнішою тут буде заміна запропонованого системою машинного перекладу варіанту описовою конструкцією: «Я просто дивлюся на багаття, яке тріскоче».

У фрагменті «Я сподіваюся, що причин для того, щоб сподобатися цьому звуку, буде збільшуватися в майбутньому» наявна помилка при перекладі на граматичному рівні. Йдеться про пропущений підмет, відсутність якого призводить до смислових втрат у наведеному реченні. На нашу думку, більш коректним у цьому випадку буде введення до тексту перекладу підмета й побудова речення таким чином: «Я сподіваюся, що кількість причин для того, щоб сподобатися цьому звуку, буде збільшуватися в майбутньому».

Цей фрагмент також містить іншу помилку при перекладі на граматичному рівні. Йдеться про трансформацію активного стану, вжитого в оригінальному творі, в пасивний стан у машинному перекладі. На нашу думку, більш коректним у цьому випадку буде побудова речення таким чином: «Я сподіваюся, що кількість причин для того, щоб цей звук сподобався, буде збільшуватися в майбутньому».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

헤어집에 맺고 끊음이 확실하다는 것은, 상대를 사랑하는 마음이 더 이상 남아 있지 않기에 가능한 이야기다.

사랑이 조금이라도 남아 있다면 칼 같은 이별은 불가능하지 않을까.

사랑은 조절할 수 없으니까[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Той факт, що є впевненість у розриві та розриві, можливий тому, що

любов до іншої людини більше не залишається. Якщо залишилася хоч трохи любові, хіба розлука, подібна до ножа, була б неможливою? Тому що любов неможливо контролювати.»

У фрагменті «Впевненість у розриві та розриві» спостерігаємо лексичну помилку, допущену при адаптації за допомогою системи машинного перекладу. Так, один із іменників «розрив», ужитий у цьому фрагменті, є зайвим, і його опущення не загрожує виникненням смислових втрат у реченні.

У фрагменті «Любов до іншої людини більше не залишається» спостерігаємо наявність помилки при перекладі на граматичному рівні. Так, при відтворенні оригінального змісту українською мовою необхідним є вживання іменника «любов» у непрямому відмінку, відтак, коректним варіантом буде: «Любові до іншої людини більше не залишається».

У фрагменті «Якщо залишилася хоч трохи любові» спостерігаємо наявність помилки при перекладі на граматичному рівні. Так, при відтворенні оригінального змісту українською мовою необхідним є вживання дієслова «залишитися» в формі середнього роду однини, тоді як у машинному перекладі це дієслово вжите у формі жіночого роду однини.

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

우울할 때는 따뜻한 물에 목욕을 해서 우울증을 예방해요. 그리고 조금 덜 마른 머리에 담요를 꼭 쥐고 텅 빈 세탁실로 향합니다. 빨래가 끝날 때까지 빨래방 주변을 서성이고, 팔을 뻗은 자연바람을 느끼며 갓 씻은 몸이 상쾌해지는 기분이다. 덜 건조하지만 아직 축축한 머리카락 사이로 바람이 불어오면 상쾌한 느낌이 듭니다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Коли я відчуваю депресію, я приймаю ванну в теплій воді, щоб уникнути депресії. А потім, маючи трохи менш сухе волосся, я прямую до пральні без людей, тримаючи в руках оберемок ковдр. Я вештаюся біля пральні, доки не буде випрана білизна, і відчуваю природний вітерець із широко розкритими

руками, коли моє щойно вимите тіло відчуває себе відсвіженим. Коли вітер проходить крізь волосся, яке мені сухе, але все ще вологе, воно відчуває себе освіжаючим.»

У фрагменті «Я приймаю ванну в теплій воді» спостерігаємо наявність помилки при перекладі на лексичному рівні. У цьому випадку наявна надлишковість при слововживанні, адже коли йдеться про те, що лірична героїня прийматиме ванну, то очевидно, що в ній буде вода. Відтак, можемо запропонувати такий варіант покращення машинного перекладу: «Я приймаю теплу ванну».

Також у фрагменті «Коли я відчуваю депресію, я приймаю ванну в теплій воді, щоб уникнути депресії» наявні лексичні помилки, реалізовані в невинуватих тавтологічних повторах. Так, зокрема, на початку та наприкінці аналізованого речення йдеться про депресію. На нашу думку, кожен із елементів зі згадкою про депресію можна прибрати без смисловтрат, залишивши в реченні лише один із них.

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

집에 돌아와서 이미 말린 이불을 손에 쥐고 있으면 마음이 몽롱해진다. 갖 건조된 세탁물은 매우 따뜻합니다. 집에 오면 이불을 끌어안고 마음껏 뒹굴어요. 그러다가 포근한 이불의 온기가 몸에 퍼지고 나른해진다. 내 행복은 너무 작습니다. 곰팡내 나는 마음과 무거운 몸, 그리고 축축한 이불이 어느새 기분 좋은 냄새와 함께 말려가고 있었습시다. 나는 이 따뜻함을 가득 안고 잠이 듭니다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Повертаючись додому, тримаючи в руках уже висохлу ковдру, мій розум відчуває туман. Щойно висушена білизна дуже тепла. Коли я повертаюся додому, я обіймаю ковдру і катаюся досхочу. Потім тепло теплої ковдри поширюється на мене, і я відчуваю сонливість. Моє щастя таке маленьке. Мій затхлий розум, моє важке тіло та моя волога ковдра висохли приємним

запахом, перш ніж я це помітив. Я засинаю, наповнений цим теплом.»

У фрагменті «Повертаючись додому, тримаючи в руках уже висохлу ковдру, мій розум відчуває туман» наявна помилка при перекладі на граматичному рівні. Оскільки зазначений фрагмент у відтвореному вигляді починається із дієприслівникового звороту, то цей зворот має вказувати на певну особу, що виконує зазначену дію, натомість у ньому діячем постає розум оповідача, що є змістовою помилкою. Відтак, пропонуємо такий варіант виправлення наведеної помилки: «Повертаючись додому, тримаючи в руках уже висохлу ковдру, я відчуваю туман у своїй голові».

Варіант перекладу «Я відчуваю сонливість» на нашу думку, не є цілком коректним з точки зору лексики української мови. Зокрема, даються ознаки відмінності між лексичними значеннями слів у корейській та українській мовах. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є варіант: «Мені хочеться спати».

У фрагменті «Мій затхлий розум», на нашу думку, наявна помилка на лексичному рівні при перекладі. Доречнішим у цьому випадку замість прикметника «затхлий» було б уживання варіанту «стомлений».

Варіант перекладу фрагменту «Моє щастя таке маленьке», на нашу думку, не є цілком коректним з точки зору граматики української мови. Зокрема, даються ознаки відмінності між граматичним ладом та порядком слів у корейській та українській мовах. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є варіант із відмінково—прийменниковою конструкцією: «Мені потрібно так мало для щастя».

У фрагменті «Перш ніж я це помітив» наявна помилка, здійснена при перекладі на граматичному рівні. Відзначаємо тут розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

마음껏 행복할 수 있는 날이 올까요?

너무 행복하면 정신병에 걸리게 됩니다.

행복은 흔치 않은 삶이기 때문에 행복이 비나 눈처럼 쏟아져도 온전히 누리지 못하고 잃어버릴까 생각하기 시작합니다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Чи настане день, коли я зможу бути щасливим досхочу?

Якщо ви занадто щасливі, у вас розвинеться психічна хвороба.

Оскільки щастя — це рідкісне життя, навіть коли щастя падає, як дощ чи сніг, я не можу насолодитися ним у повній мірі й починаю думати про те, щоб його втратити.»

У фрагменті «Я зможу бути щасливим досхочу» наявна помилка, здійснена при перекладі на граматичному рівні. Відзначаємо тут розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду.

У цьому ж фрагменті, на нашу думку, наявна помилка на лексичному рівні при перекладі. Доречнішим у цьому випадку замість лексеми «досхочу» було б уживання варіанту «повністю», адже перший варіант в українській мові зазвичай вживається із вимірюваними поняттями, а поняття «щастя», натомість, є абстрактним.

Варіант перекладу фрагменту «Думати про те, щоб його втратити», на нашу думку, не є цілком коректним з точки зору граматики української мови. Зокрема, даються взнаки відмінності між граматичним ладом та порядком слів у корейській та українській мовах. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є варіант із відмінково—прийменниковою конструкцією: «Думати про те, як його втрачу».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

그냥 행복하면 돼요, 괜찮아요.

언젠가, 언젠가 내 발 밑에 행복이 쌓이게 되면, 마음껏 행복할 수 있는 날이 있지 않을까요?

행복해도 걱정할 필요가 없는 날.

하루만이라도 행복하세요.

마음껏 행복할 수 있는 날이 올까요? [39]

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Ти можеш просто бути щасливим, це нормально.

Одного разу, колись, коли щастя згромадиться під моїми ногами, чи не настане день, коли я зможу бути щасливим досхочу?

День, коли вам не потрібно хвилюватися, навіть якщо ви щасливі.

Просто день, щоб бути щасливим.

Чи настане день, коли я зможу бути щасливим досхочу?»

У фрагменті «Щастя згромадиться під моїми ногами» наявна помилка на лексичному рівні при перекладі. Так, не вповні доречним зі смислової точки зору є вживання дієслова «згромадитися». Замість нього може бути запропоноване вживання лексеми «опинитися», як наслідок, коректним є варіант: «Щастя опиниться під моїми ногами».

У фрагменті «Я зможу бути щасливим досхочу», на нашу думку, наявна помилка на лексичному рівні при перекладі. Доречнішим у цьому випадку замість лексеми «досхочу» було б уживання варіанту «повністю», адже перший варіант в українській мові зазвичай вживається із вимірюваними поняттями, а поняття «щастя», натомість, є абстрактним.

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

나는 강아지를 키웠다. 내가 그토록 사랑하여 금옥이라 부르던 당신은 집에서 춥고 외로울까봐 한겨울에도 보일러를 켜고 출근했습니다. 그날은 매우 힘들었습니다. 여기저기 부딪혀 마음의 평안이 없던 날. 온몸이 얼어붙고, 발걸음이 떨립니다. 차가운 기운이 가득한 집에 들어와 자리에 앉았을 때 당신은 재빨리 다가와 나를 안아주었습니다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Я виростила цуценя. Ти, яку я так любив і називав золотом і нефритом, серед зими вмикав котел і йшов на роботу, боячись бути холодною самотньою вдома. Той день був дуже важким. День, коли мене вдарили тут і там, і я не мав спокою. Все моє тіло замерзло, а кроки мої трусяться. Коли я увійшов до будинку, сповнений холодної енергії, і сів, ти швидко підійшов до мене й обійняв мене.»

У фрагменті «Ти, яку я так любив» при перекладі наявні помилки на граматичному рівні. Ці помилки пов'язані з неправильним уживанням відмінкових і родових форм. Так, замість форми називного відмінку «ти» на початку речення коректним є вживання форми непрямого відмінку «тебе», адже лірична героїня звертається до цуценяти. Оскільки рід цуценяти не вказано, то наступна проблема – це невідповідність родових маркерів у описі дій ліричної героїні в оригінальному кореємовному тексті та його перекладі українською мовою, де після машинного перекладу вжито форму чоловічого роду. Отже, коректним буде такий варіант перекладу: «Тебе, що я так любила».

У фрагменті «День, коли мене вдарили тут і там», наявна помилка на граматичному рівні перекладу. Зокрема, даються взнаки відмінності між граматичним ладом та порядком слів у корейській та українській мовах. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є варіант із займенниково—прийменниковою конструкцією: «День, коли я отримав удари з усіх боків».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

한자리에서 저를 기다려주셨을 뿐만 아니라, 따뜻한 마음을 함께 나눠주셔서 제게 큰 위로가 되었습니다. 답답해서 출나고, 바보처럼 같은 자리에서 기다리고 있었냐고 물어도 넌 그냥 안아주고 눈물을 훔아주더라. 당신은 나에게 내일이었습니다. 심한 우울증으로 어느 순간 죽어도 이상하지 않을 것 같습니다. 세상의 모든 희망과 긍정의 등대는 당신이었습니다. 넌 나를 구했다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Мало того, що ти чекав мене на одному місці, ти був для мене великою втіхою, коли ділився зі мною своїм теплом. Навіть коли я розчаровано запитав тебе, чи тобі холодно, чи ти чекав мене на тому ж місці, як дурень, ти просто обійняв мене і злизав сльози. Ти був завтра для мене. Не було б дивно, якби я помер у будь—який момент через важку депресію. Усі визначники надії та позитиву у світі були тобою. Ти мене врятував.»

У фрагменті «Навіть коли я розчаровано запитав тебе» при перекладі наявні помилки на граматичному рівні. Ці помилки пов’язані з неправильним уживанням родових форм. Так, проблемою є невідповідність родових маркерів у описі дій ліричної героїні в оригінальному корейському тексті та його перекладі українською мовою, де після машинного перекладу вжито форму чоловічого роду. Отже, коректним буде такий варіант перекладу: «Навіть коли я розчаровано запитала тебе».

У фрагменті «Ти був завтра для мене», наявна помилка на граматичному та лексичному рівнях перекладу. Зокрема, даються ознаки відмінності між граматичним ладом та порядком слів у корейській та українській мовах. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є варіант із відмінково—прийменниковою конструкцією: «Ти був для мене майбутнім».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

당신의 어려움을 다른 사람과 비교하지 마십시오

모든 사람은 자신의 짐을 지고 있지만 다른 사람의 어려움도 당신과 같습니까? 그것은 나에게 가장 어렵다. 어떤 것이 누군가에게는 먼지 한 점처럼 가볍게 보일 수도 있지만, 나에게서는 우주만큼 큰 문제처럼 보일 수도 있습니다. 물론 그런 일은 고통스럽고 어려울 수도 있다. 당신의 어려움을 다른 사람들과 비교하지 마십시오. 생각: "나는 왜 이렇게 사소한 일에 이렇게 힘든 시간을 보내고 있는 걸까?" 오히려 나를 더 고통스럽게 만들 것이다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Не порівнюйте свою боротьбу з іншими

Кожен несе свій тягар, але хіба чужа боротьба така сама, як твоя? Найважче мені. Комуś щось може здатися легким, як порошок, але мені це може здатися проблемою, великою як Всесвіт. Звичайно, такі речі можуть бути болісними та важкими. Не порівнюйте свою боротьбу з іншими. Думка: «Чому мені так важко через щось таке дріб'язкове?» насправді змусить мене страждати ще більше.»

У фрагменті «Не порівнюйте свою боротьбу з іншими», наявна помилка на граматичному та лексичному рівнях перекладу. Зокрема, іменник «боротьба» в українській мові є абстрактним, тому вживається лише в однині, відтак, говорити про порівняння боротьби з іншими одиницями такого ж типу не є правильним. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є додавання до вихідного тексту ще одного випадку вживання слова «боротьба», а також зміну відмінка у слові «іншими»: «Не порівнюйте свою боротьбу з боротьбою інших».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

노크하는 것이 두렵습니다. 누군가에겐 별것 아닌 일이지만, 문을 두드리는 소리가 들리면 심장이 멎을 듯 쿵쿵쿵 뛰고 과호흡이 시작된다. 그래서 배달 주문을 해도 '노크 없음'이라고 쓰고 도착하면 만나러 갑니다. 번거롭지만 노크소리가 더 듣기 힘들기 때문에 불편함은 괜찮아요. 과거에 일어난 일이 나를 이렇게 만든 것이 원망스럽습니다. 그러나 지금은 너무 힘들어서 어떻게 할 수가 없습니다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Я боюся стукати. Для когось це може бути неважливим, але коли я чую стукіт у двері, моє серце падає, ніби зупиняється, і я починаю гіпервентилювати. Тому, навіть якщо я замовляю доставку, я пишу «без

стуку» і йду зустрічати, коли вони приїжджають. Це клопітка, але я погоджуюся з незручністю, тому що стукіт чути важче. Мене обурює те, що сталося в минулому, що зробило мене таким, але зараз мені важко, і я нічого не можу з цим вдіяти.»

У фрагменті «Я боюся стукати» при виконанні машинного перекладу було допущено помилку на граматичному рівні, через що спотворився зміст оригінального речення. Так, у корейському тексті йдеться про те, що лірична героїня відчуває страх, коли хтось стукає у двері, натомість, у перекладі її побоювання помилково перетворене на об'єкт страху перед виконанням такої дії самотужки. Відтак, коректнішим, на нашу думку, є варіант із прийменниковою конструкцією: «Я боюся, коли в мої двері стукають».

У фрагменті «Я починаю гіпервентилювати» при виконанні машинного перекладу було допущено помилку на стилістичному рівні. Так, лексема «гіпервентилювати» є характерною для наукового, а не художнього стилю, відтак, її вживання в перекладі аналізованого тексту є некоректним. Адекватною стилістично в наведеному випадку буде її заміна сполученням «важко дихати».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

나는 항상 불안하다. 이제 달려야 할 시간인데, 그럴 수가 없어요. 어쩌면 더 이상 그것에서 벗어나지 않는 것이 더 나을 수도 있습니다. 완전한 평화를 가지고 마음을 열 수 있는 곳조차 없습니다. 설사 공개한다고 해도 과거의 상처와 트라우마로 인해 내 비밀이 눈덩이처럼 불어나 나의 가장 큰 약점으로 변해 나를 질식시킬까 봐 두렵다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Я завжди тривожний. Пора тікати, але я не можу. Можливо, краще більше не відриватися від цього. У мене навіть немає місця, де я міг би відкритися з повним спокоєм. Навіть якщо я розкрию це, я боюся, що через

минулі образи та травми моя таємниця сніжним комом перекинеться в мою найбільшу слабкість і задушить мене.»

У фрагменті «Пора тікати» при виконанні машинного перекладу було допущено помилку на лексичному рівні. Так, лексема «пора» не є коректною з точки зору правильності слововживання, відтак, має бути замінена словом «час»: «Час тікати».

У фрагменті «Перекинеться в мою найбільшу слабкість» при виконанні машинного перекладу було допущено помилку на стилістичному рівні. Так, лексема «перекинутися» є більш характерною для розмовного стилю мовлення й має в наведеному випадку коректніший і нейтральніший відповідник «перетворитися».

У фрагменті «Я завжди тривожний» при перекладі наявні помилки на граматичному рівні. Ці помилки пов'язані з неправильним уживанням родових форм. Так, проблемою є невідповідність родових маркерів у описі дій ліричної героїні в оригінальному кореємовному тексті та його перекладі українською мовою, де після машинного перекладу вжито форму чоловічого роду. Отже, коректним буде такий варіант перекладу: «Я завжди тривожна».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

피해자 코스프레는 아니지만 기억도 나지 않는 일들을 매일 생각하고 있어요. 나에게 상처를 준 말과 행동, 순간들. 그래요, 당신은 울면서 용서를 구했습니다. 미안해요, 철없던 제가 용서해 주시길 바랍니다. 나는 당신이 겪고 있는 고통을 몰랐고 지금은 정말 후회합니다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Це не косплей жертви, але я щодня думаю про речі, які ти навіть не можеш згадати. Слова, дії та моменти, які завдали мені болю. Так, ти плакала, благаючи прощення. Вибачте, я був незрілим, і прошу вибачити мене. Я не знав, через який біль ти зазнаєш, і тепер я дуже шкодую, що сказав це.»

У фрагменті «косплей жертви», на нашу думку, доречніше було б не

зберігати наближену до оригіналу лексему «косплей», а послуговуватися можливостями доместикованого описового перекладу: «імітація поведінки жертви». Адже в оригінальному тексті йдеться саме про те, що лірична героїня намагається вжитися у роль жертви, аби зрозуміти, про що та думає, які проблеми її турбують. Отже, система машинного перекладу в зазначеному випадку припустилася помилки на лексичному рівні.

У фрагменті «Вибачте, я був незрілим, і прошу вибачити мене» наявні помилки на граматичному та лексичному рівнях. Зокрема, йдеться про невідповідність родових характеристик у оригінальному та перекладному тексті – лірична героїня збірки «Я вдома, проте все одно хочу додому» є дівчиною, проте в результаті машинного перекладу дієслова на позначення її активності, а також прикметники, що характеризують притаманні їй ознаки, подаються в чоловічому роді. До числа помилок на лексичному рівні належить невинуватене повторення слів із семантикою вибачення, тоді як доречнішим було або вживання одного з них, або заміна іншого синонімічною одиницею.

Фрагмент «Я не знав, через який біль ти зазнаєш, і тепер я дуже шкодую, що сказав це» містить помилки на граматичному й лексичному рівнях. Так, знову йдеться про невідповідність родових характеристик у оригінальному та перекладному тексті – лірична героїня збірки «Я вдома, проте все одно хочу додому» є дівчиною, проте в результаті машинного перекладу дієслова на позначення її активності подаються в чоловічому роді. На лексичному рівні у фрагменті «через який біль ти зазнаєш» коректнішим було б використання замість дієслова «зазнаєш» лексеми «проходиш».

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

아무리 논쟁을 벌여도 할 말이 없는 말은 하지 말았어야 했다.

싫어하는 만큼 넘을 수 없는 선을 따라야 한다[39].

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Скільки б ми не сварилися, ми не повинні були говорити нічого, чого не повинні були говорити.»

«Як би ви це не ненавиділи, ви повинні дотримуватися межі, яку не можна переходити.»

Мусимо відзначити, що в зазначеному фрагменті перекладу практично повністю відсутні помилки. Фрагмент було перекладено винятково коректно та відповідно до закладених у оригінальному тексті інтенцій.

Розглянемо наступний приклад зі збірки есеїв Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому»:

네가 나에게 준 고통조차 기억나지 않는데 왜 나 혼자 감당하기엔 이렇게 힘든 걸까? 어떻게 여기까지 왔어? 오랜 시간이 지났는데도 나는 왜 헤어 나오지 못하는 걸까? 나는 왜 아직도 그 시간에 멈춰서 전혀 괜찮지 않은데 괜찮다고 말하려고 하는 걸까요? [39]

Онлайн—перекладач Google Translate пропонує такий варіант перекладу зазначеного фрагменту:

«Я навіть не пам'ятаю, яку біль ти мені заподіяв, тож чому мені важко сприйняти все це одному? Як ми сюди потрапили? Хоча минуло багато часу, чому я не можу втекти? Чому я все ще зупиняюся в той час і намагаюся сказати, що я в порядку, коли я зовсім не в порядку?»

У наведеному фрагменті спостерігаємо низку помилок, припущених при перекладі за допомогою онлайн—перекладача Google Translate. Так, зокрема, у перекладному фрагменті «яку біль ти мені заподіяв» неправильно вжито родову форму займенника «який», адже іменник «біль» в українській мові належить до чоловічого роду. Відтак, у цьому фрагменті при перекладі наявна граматична помилка.

У фрагменті «сприйняти все це одному» звернімо увагу на останнє слово. Відзначаємо тут розбіжність між родовою формою, вжитою при перекладі, та змістом твору, адже оповідь у ньому ведеться від особи героїні—жінки, а у фрагменті вжито форму чоловічого роду. На нашу думку, доречнішим у цьому випадку був би варіант «самотужки», який дозволяє висловити семантику

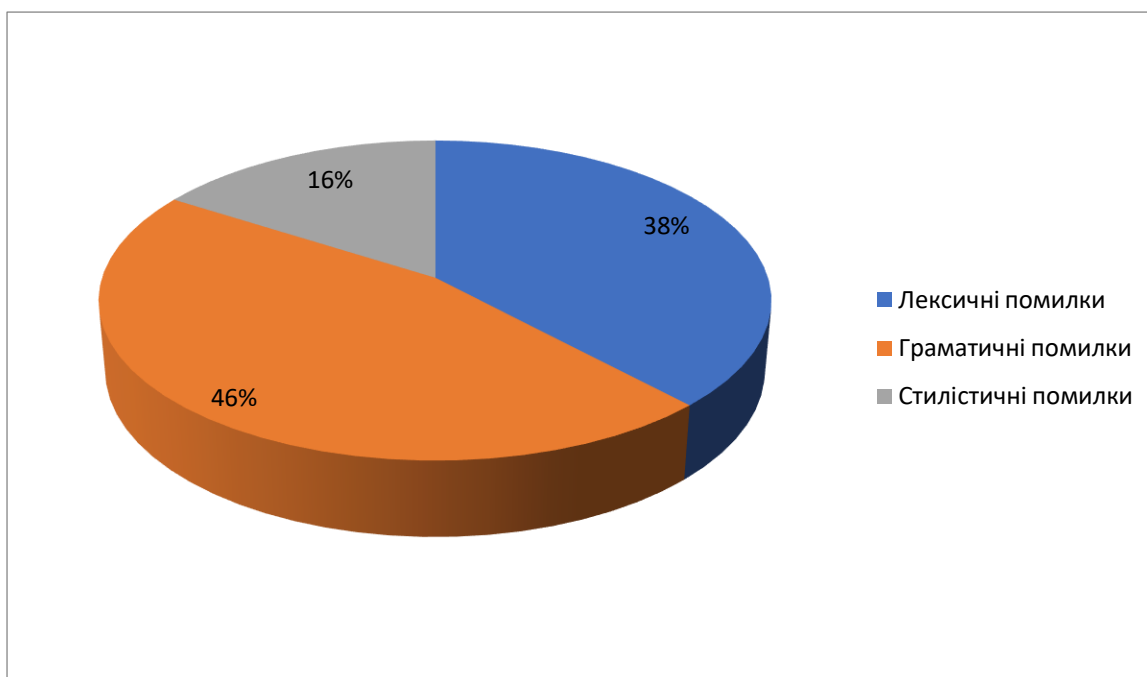
певної дії більш узагальнено й незалежно від роду. Отже, тут наявна помилка на лексичному рівні, пов'язана зі слововживанням.

У фрагменті «зупиняюся в той час» наявна помилка на граматичному рівні. Для пристосування до вимог української мови необхідно було подати словосполучення «той час» у формі непрямого відмінка, що онлайн—перекладачеві зробити не вдалося.

Фрагмент «я в порядку» містить помилку на лексичному рівні, будучи калькою з російського варіанту «я в порядке». Доречнішим при українському перекладі був би вибір варіанту «зі мною все добре», який так само можна вжити й у наступному фрагменті: «коли зі мною не все добре».

За підсумками проведеного дослідження було відзначено таке співвідношення помилок відтворення при використанні онлайн—перекладача Google Translate для перекладу в мовній парі «корейська—українська». 46% випадків склали приклади некоректного відтворення граматичних характеристик мови—донора в мові—реципієнті, зокрема, родових, чисельних показників, синтаксичної структури словосполучення й речення. 38% випадків некоректного корейсько—українського перекладу були пов'язані з лексичними помилками, які були представлені переважно багатослів'ям, уживанням слів у невласивому значенні, порушеннями лексичної сполучуваності. Стилiстичні помилки склали 16% випадків некоректного перекладу із використанням онлайн—перекладача Google Translate, будучи представленими переважно немотивованим застосуванням невідповідних стилеві висловлювання слів.

Графічно співвідношення найчастотніших випадків помилок при використанні онлайн—перекладача Google Translate для перекладу в мовній парі «корейська—українська» представлено на малюнку 2.1.

Малюнок 2.1. Найчастотніші випадки помилок при використанні онлайн—перекладача Google Translate для перекладу в мовній парі «корейська—українська»

Отже, порівняльний аналіз якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомогою машинного перекладу демонструє, що, незважаючи на значний прогрес у розвитку технологій, машинний переклад ще не може повноцінно замінити людину—перекладача в цій сфері. Художня література містить багато складних для машинного відтворення елементів, таких як образність, емоційність, культурна специфіка тощо, які вимагають глибокого розуміння та інтерпретації з боку перекладача.

Водночас, машинний переклад може бути корисним допоміжним інструментом, особливо на етапі створення чорнового варіанту перекладу. Він дозволяє швидко отримати загальне уявлення про зміст тексту і полегшує роботу перекладача. Але для досягнення високої якості та адекватності перекладу художньої літератури необхідне ретельне редагування та творче втручання професійного перекладача, який здатний врахувати всі нюанси та особливості оригінального тексту.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було виявлено та проаналізовано особливості відтворення художньої виразності есеїв у корейсько—українському машинному перекладі. Було з'ясовано, що машинний переклад есеїв пов'язаний з низкою викликів, зумовлених специфікою жанру та лінгвокультурними відмінностями між корейською та українською мовами.

Дослідження показало, що основними проблемами машинного перекладу есеїв є відтворення стилістичних особливостей, збереження авторського голосу, передача культурно—специфічних елементів та забезпечення зв'язності та цілісності тексту. Машинний переклад часто призводить до буквалізмів, стилістичних невідповідностей та втрати художньої виразності оригіналу.

Для здійснення порівняльного аналізу якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомоги машинного перекладу було залучено збірку есеїв відомої сучасної корейської письменниці Ра Бін Квон «Я вдома, проте все одно хочу додому».

За підсумками проведеного дослідження було відзначено таке співвідношення помилок відтворення при використанні онлайн—перекладача Google Translate для перекладу в мовній парі «корейська—українська». 46% випадків склали приклади некоректного відтворення граматичних характеристик мови—донора в мові—реципієнті, зокрема, родових, чисельних показників, синтаксичної структури словосполучення й речення. 38% випадків некоректного корейсько—українського перекладу були пов'язані з лексичними помилками, які були представлені переважно багатослів'ям, уживанням слів у невластивому значенні, порушеннями лексичної сполучуваності. Стилiстичнi помилки склали 16% випадкiв некоректного перекладу iз використанням онлайн—перекладача Google Translate, будучи представленими переважно немотивованим застосуванням невідповідних стилеві висловлювання слів.

Отже, порівняльний аналіз якості перекладу художнього тексту з корейської мови українською за допомогою машинного перекладу демонструє, що, незважаючи на значний прогрес у розвитку технологій, машинний переклад ще не може повноцінно замінити людину—перекладача в цій сфері. Художня

література містить багато складних для машинного відтворення елементів, таких як образність, емоційність, культурна специфіка тощо, які вимагають глибокого розуміння та інтерпретації з боку перекладача.

Водночас, машинний переклад може бути корисним допоміжним інструментом, особливо на етапі створення чорнового варіанту перекладу. Він дозволяє швидко отримати загальне уявлення про зміст тексту і полегшує роботу перекладача. Але для досягнення високої якості та адекватності перекладу художньої літератури необхідне ретельне редагування та творче втручання професійного перекладача, який здатний врахувати всі нюанси та особливості оригінального тексту.

Важливим напрямом подальших досліджень є розробка спеціалізованих лінгвістичних ресурсів та інструментів для машинного перекладу есеїв, таких як корпуси паралельних текстів, термінологічні бази, словники ідіом та культурно—специфічних елементів. Це дозволить підвищити точність та адекватність перекладу, а також полегшить роботу перекладачів.

Загалом, дослідження показало, що машинний переклад есеїв з корейської мови українською є перспективним напрямом, який потребує подальшого розвитку та вдосконалення. Поєднання можливостей машинного перекладу з досвідом та креативністю людини—перекладача може забезпечити високу якість перекладу та сприяти популяризації корейської літератури в Україні.

Результати дослідження мають практичне значення для перекладачів, філологів, викладачів та студентів, які працюють у галузі корейсько—українського перекладу та займаються дослідженням машинного перекладу. Вони можуть бути використані для розробки навчальних курсів, методичних посібників та рекомендацій щодо перекладу корейських есеїв українською мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Є. В. Основи машинного перекладу : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 120 с.
2. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Струк І. В. Вступ до галузевого перекладу: практикум для студентів спеціальності «Філологія». Київ : Аграр Медіа Груп, 2018. 258 с.
3. Карпенко О. О., Сербін О. О., Захарова І. В. Інформаційні технології в лінгвістиці: навчальний посібник для студентів лінгвістичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. 236 с.
4. Андрієнко Т. П. Функціональні аспекти перекладу: теорія і практика. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 185 с.
5. Карпіловська Є. А., Кочерга О. Д., Мейнарович Є. А. Українська наукова термінологія: проблеми перекладу. Київ : Наукова думка, 2020. 407 с.
6. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова Книга, 2018. 592 с.
7. Демецька В. В., Чуланова Г. В. Теорія перекладу: аспекти, проблеми, перспективи : навч. посіб. Херсон : ХДУ, 2020. 312 с.
8. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2018. 512 с.
9. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ : Академія, 2019. 368 с.
10. Кузенко Г. М. Теоретичні основи машинного перекладу: навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. 247 с.
11. Кушнірова Т. В., Кушніров П. В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник. Полтава : ПолтНТУ, 2020. 131 с.

- 12.Максімов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови) : навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2018. 175 с.
- 13.Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля—К, 2019. 890 с.
- 14.Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студентів вищих закладів освіти за спеціальністю "Переклад". Вінниця : Нова Книга, 2018. 376 с.
- 15.Шевчук В. Н., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2019. 696 с.
- 16.Андрієнко Т. П. Проблеми якості машинного перекладу. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 163 с.
- 17.Зарицький М. С. Основи перекладознавства: Теорія та практика перекладу. Київ : Наук. думка, 2020. 284 с.
- 18.Бондаренко Е. В. Лінгвістичні аспекти автоматизованого перекладу текстів. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 160 с.
- 19.Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова Книга, 2018. 512 с.
- 20.Кузьменко Д. М. Стратегії машинного перекладу. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 138 с.
- 21.Ляшенко С. В., Данилюк Л. В. Сучасні підходи до оцінювання якості машинного перекладу. Чернігів : ЧНТУ, 2020. 267 с.
- 22.Матвєєв С. А., Карпіловська Є. А. Засоби морфологічного аналізу в системах машинного перекладу. Київ : Наукова думка, 2019. 180 с.
- 23.Міщенко А. Л. Проблеми застосування машинного перекладу в галузевих текстах. Київ : КНЛУ, 2018. 211 с.
- 24.Орлова М. О. Машинний переклад у контексті інформаційно—комунікаційних технологій. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 146 с.
- 25.Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису. Вінниця : Нова Книга, 2021. 282 с.

- 26.Сінкевич Н. М. Машинний переклад: історія, сучасність, перспективи. Дніпро : ДДУВС, 2020. 154 с.
- 27.Тарасенко Р. О., Амеліна С. М. Комп'ютерна лінгвістика: концепції, проблеми, рішення. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 236 с.
- 28.Федорук О. І. Безпека даних у системах машинного перекладу. Львів : Вид—во Львівської політехніки, 2019. 128 с.
- 29.Харчук О. О. Нові підходи до машинного перекладу. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. 234 с.
- 30.Чередніченко О. І. Етичні виклики машинного перекладу. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2018. 195 с.
- 31.Шіба А. В. Віртуальна реальність та машинний переклад: точки дотику. Львів : Манускрипт, 2021. 97 с.
- 32.Бондаренко І. П. Теорія і практика перекладу корейської мови. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 350 с.
- 33.Ковальчук О. С. Лінгвокультурні особливості перекладу корейської художньої літератури українською мовою. Мовні і концептуальні картини світу. 2019. Вип. 65. С. 109—115.
- 34.Кривоніс Г. А. Відтворення контекстуальності при перекладі корейської літератури. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2021. № 48. С. 87—91.
- 35.Назаренко Н. С. Культурно—специфічні елементи в корейській художній літературі та стратегії їх перекладу. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури. 2020. Вип. 26. С. 200—208.
- 36.Рибачок С. М. Стилiстичні аспекти перекладу корейської поезії українською мовою. Мова і культура. 2018. Вип. 21. Т. IV (194). С. 143—151.
- 37.Kim T. W. History of Machine Translation in Korea. The 1st Machine Translation Workshop, 1999.

38. Yang S.H. Technical Problems for Developing Practical Machine Translation System. The 1st Machine Translation Workshop, 1999.
39. 권라빈. 집에 있는데도 집에 가고 싶어. 서울, 2020. 204 페이지